

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: ~

Cím: *Az egyetem harca a
kormánygal.*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

(Hely)

1919. II. 1.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

378. 4

Hely

Idő

1919

Személy

Az egyetem harca a kormánnyal

Uj generációt kell nevelni . . .

A tudományegyetem tanári kara és a közoktatásügyi miniszter között felmerült ismeretes affér elsimitására pénteken délelőtt az egyetemi tanács küldöttsége jelent meg Károlyi elnöknel és Berinkei miniszterelnöknel. A küldöttség vezetője Moravcsik Ernő rektor volt, tagjai pedig Kmosko János, Angyal Dávid, Király János és Krompacher János dékánok voltak.

A köztársasági elnöknel Moravcsik Ernő ismertette az egyetemi tanács határozatát és jelentette, hogy az egyetem autonómiáját az új tanárok kinevezése bizonyos fokon megsértette. Kijelentette, hogy az egyetem tanárai eskütétel alkalmával arra is fogadalmat tettek, hogy az egyetem önkormányzatát tiszteletben tartják. Az egyetem autonómiája szokásokon, törvényes intézkedéseken és a *ratio educationis* alapján áll. Ez utóbbi szerint történnék a tanári kinevezések. A jelen esetben igaz, hogy a közoktatásügyi miniszter két tanárra nézve kikérte a fakultás információját, de a kinevezendők képességeinek megbíráására csak egy heti időt adott. A jogi kar a felterjesztést elkészítette, ideje azonban nem volt azt a kultuszminiszterhez felküldeni. Ezután átnyújtotta az egyetemi tanács memorandumát, majd a következőket mondta:

— *Mi nem akarunk külön hatalmat biztosítani magunknak, sőt egyenesen a békés meg egyezést óhajtjuk. Célunk, hogy ne keressük azt, ami bennünket elválaszt, mert azt akarjuk, hogy az erők egyesüljenek a jelen átalakulás megszilárdítására. Ne méltóztassék a mi állásfoglalásunkat renitenskedésnek, hanem olybá venni, hogy mi kötelességünket teljesítjük.*

Moravcsik szavaira Károlyi a többi között a következőket mondta:

— *Az intézkedés joga a konkrét kérdésben is a minisztert és a minisztertanácsot illeti meg, érdemben tehát jelenlegi állásomnál fogva nem válaszolhatok. Annyit azonban általánosságban mondhatok, méltányolni tudom azt, hogy az egyetem autonómiája felett a tanári kar jogosan örökődik. Viszont azonban az egyetem tanári karának is meg kell értenie, hogy ma forradalmi időket élünk, hogy a forradalom nem fejeződött be október 31-én, hanem tulajdonképpen akkor vette kezdetét. A forradalom rendszerváltozást jelent, amelynek az egész vonalon meg kell történnie, tehát a tudományban és az új eszmék terjesztésében is. Normális időkben gondosabban kellene ügyelni a formák betartására, azonban a multkori esetben a közoktatási miniszter megadta az egyetemnek a lehetőséget, hogy a formát megőrizze. A kormány, amely a forradalomból született, kénytelen volt túltenni magát sok minden régi intézményen és ezért vállalja is a felelősséget. A kormány megtalálta a módját annak, hogy betartsák a szabályokat és elérte volna a lényegét, amely abból áll, hogy olyan tanárok kerüljenek az egyetemre, akik garanciáját nyújtják annak, hogy az új irányzat is*

képviselve legyen az egyetemen. En miniszterelnök koromban magamévá tettem ezt az álláspontot és azt hiszem, ma nem a szörszálhasogatás korát éljük, hanem olyan időket, amikor gyorsan kell cselekednünk, gyorsan kell módot adnunk arra, hogy a legfelsőbb oktatásban és a tudomány terjesztésében is tért hódítson az új szellem. Az egyetemen két-három év alatt lehet már új generációt nevelni és nagyon fontos, hogy ott olyan tanokat hirdessenek, amelyek az új irányt tudományosan is igazolják. Én teljesen méltányolom azt, hogy az egyetem protestál, azonban kérem, hogy önök is méltányolják a kormány helyzetét s vegyék figyelembe, hogy a közvélemény elvárja, hogy a forradalmi eszméket és az új irányzatot az egyetemen is képviseljék. Kérem önöket, találják módját annak, hogy helyreálljon a harmónia a kormány és az egyetem között. Ha a kormány az önök álláspontja ellenére is azon az állásponton lesz, hogy vegyék ki az esküt a kinevezett új tanároktól, akkor méltóztassék ennek eleget tenni.

Az egyetemi tanács küldöttsége ezután Berinkei Dónes miniszterelnököt kereste fel, akivel hosszasan tanácskoztak az ügy elintézésének módzatairól.

Az egyetemi tanács küldöttségének a köztársasági elnökkel, valamint a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásaira vonatkozóan megkérdeztük dr. Moravcsik Ernő rektort, aki a következőkben válaszolt:

— *Az elnök urnál és a miniszterelnök urnál számunkra egyforma jóindulatot tapasztaltunk. Azt kérték tőlünk, hogy az affért igyekezzünk a magunk részéről békülékenyen elsimitani. Bizom is benne, hogy ez sikerülni fog. Hiszen mi semmi egyebet nem védünk, csak az egyetem autonóm jogát.*